

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget  
(Alm. del - bilag 142)  
miljøministerråd  
(Offentligt)

---

TRU, Alm. del - bilag 143 (Løbenr. 2580)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres stedfortrædere

Bilag

Journalnummer

Kontor

1

400.C.2-0

EU-sekr.

5. november 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Miljø- og Energiministeriets grundnotat vedr. EU-Kommissionens grønbog "På vej mod en europæisk strategi for forsyningssikkerhed, KOM (2000) 769 endelig udg.

#### **GRUNDNOTAT**

til Folketingets Europaudvalg

*ENERGISTYRELSEN*

11. kontor

J.nr. 2221/DG17-0009

Ref. SVF/PEN

Den 30.10.01

# EU-Kommissionens Grøn bog "På vej mod en europæisk strategi for forsyningssikkerhed"

KOM (2000) 769, endelig udgave

## Resumé

*Udgangspunktet for Kommissionen er EU's stigende afhængighed af importeret energi. I dag importeres 50% af den energi, som forbruges inden for EU; i 2030 vil importandelen være 70%, og den kommende optagelse af nye medlemslande vil kun øge afhængigheden af importeret energi.*

Grøn bogen behandler spørgsmålet om energiforsyningssikkerhed meget bredt og vurderer den nuværende Fællesskabspolitik på energiområdet som utilstrækkelig både til at sikre EU's opfyldelse af de forpligtigelser, som EU har påtaget sig med Kyoto-protokollen og til at opnå en rimelig forsyningssikkerhed.

*Både forsyningen med traditionelle energiformer, vedvarende energi og kernekraft behandles i grøn bogen. Grøn bogen lægger op til debat og understreger, at det især er på forbrugssiden, at Fællesskabet bør sætte ind. Det foreslås også, at EU fører dialog med de olieproducerende lande og indgår partnerskabsaftaler med strategiske energieksporere lande.*

*Kommissionen har insistet på, at debatten skal løbe frem til december i år, således at Rådet(energi) først på rådsmødet under det belgiske formandskab i andet halvår af 2001 tager fat på en egentlig prioritering af Kommissionens videre arbejde. Arbejdet forventes at blive et udspil, eventuelt i form af en hvidbog, med konkrete forslag til politiske initiativer.*

## 1. Baggrund

**Kommissionen har den 1. december 2000 fremlagt en grøn bog om EU's energiforsyningssikkerhed: "På vej mod en europæisk strategi for forsyningssikkerhed". Baggrunden er Fællesskabets stigende energiforbrug og voksende afhængighed af importeret energi.**

I dag importeres 50% af EU's energiforbrug og uden indgreb vil importandelen i de næste 20-30 år vokse til 70%. Desuden har de voldsomme olieprisstigninger i 1999 og 2000 aktualiseret en fornyet fokus på forsyningsforholdene. Grøn bogen lægger op til en bred debat om den fremtidige forsyningsstrategi. Det er Kommissionens ønske at denne debat først afsluttes i december i år under det belgiske formand men allerede på energiministrenes rådsmøde i maj er Grøn bogen på dagsordenen. I december forventes enighed om et sæt rådskonklusioner, som vil give Kommissionen retningslinier for det videre arbejde med udvalgte problemstillinger. Det må forventes at Kommissionen vil fremlægge konkrete forslag til fællesskabsinitiativer i løbet af 2002 og de problemstillinger, som rejses i Grøn bogen, vil således kunne være aktuelle under det danske EU-formandskab. Det første konkrete forslag til opfølgning med begrundelse i Grøn bogen er dog allerede fremlagt, nemlig forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om bygningers energimæssige ydeevne (KOM (2001) 226 endelig).

## 2. Nærhed og proportionaliteta

Grøn bogen påpeger at situationen i dag er karakteriseret af at medlemslandene har forskellige løsninger på fælles problemer, både når det drejer sig om at bekæmpe klimaændringer og etablering af et indre energimarked. Kommissionen mener at dannelse af det indre marked for hhv. el og naturgas og forpligtigelserne til at reducere udslippet af drivhusgasser nødvendiggør tiltag på fælles kabsniveau. Kommissionen fremhæver endvidere at prognoserne over energiforbrugets udvikling viser at de hidtidige energipolitiske foranstaltninger er klart utilstrækkelige.

## 3. Formål og indhold

"På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningssikkerhed" sætter hele energipolitikken til debat og understreger EU's strukturelle sårbarhed på energiforsyningsområdet på grund af den voksende afhængighed af importeret energi. Sårbarheden skyldes også oliens centrale rolle for prisdannelsen på energiområdet og de fejlslagne forsøg på at begrænse forbrug politiske midler. Formålet med Grøn bogen er ikke at øge EU's selvforsyning på energiområdet eller at nedbringe afhængigheden mest muligt, men at mindske de risici der er forbundet med afhængigheden. EU's muligheder for at påvirke udbuddet er begrænset. Analyserne viser at hvis ikke der gribes ind vil EU's efterspørgsel efter energi stige; de initiativer der er truffet for at fremme brugen af vedvarende energikilder vil kun have effekt på forsyningsiden. Derfor er der de bedste påvirkningsmuligheder på efterspørgselssiden. Konkret foreslår Kommissionen at der gennemføres energibesparelser inden for bygnings- og transportsektorerne og at fælles anvendelse af økonomiske styringsmidler genovervejes.

Hovedkonklusionerne er:

- EU bliver stadig mere afhængig af de eksterne energikilder. Det forhold ændres ikke ved at der kommer flere lande med i EU. De seneste prognoser tyder på at 70% af EU's energiforbrug i 2030 vil skulle dækkes af importeret energi.
- EU's muligheder for at indvirke på udbudsvilkårene på energiområdet er begrænsede. EU er nødt til primært at fokusere på efterspørgslen, navnlig ved at gennemføre energibesparelser inden for bygnings- og transportsektoren.
- Hvis der ikke tages effektive midler i brug vil EU hverken kunne håndtere de udfordringer der er forbundet med klimaændringerne på længere sigt, eller overholde de forpligtigelser EU påtog sig i Kyoto.

("På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningssikkerhed", p. 98).

Grønbogen skitserer en langsigtet strategi på 5 hovedområder:

- Stop for spildet:  
Grønbogen påpeger behovet for ændringer i forbrugernes adfærd. Kommissionen vil foreslå en aktiv politik med energibesparelser og diversificering mod ikke-forurenende energi. Specielt fremhæves skatteinstrumentet som velegnet til at påvirke efterspørgslen.
- Behov for en alternativ transportpolitik:  
Hvis den nuværende udvikling fortsætter vil transportsektorens emissioner i 2010 være 40% over 1990-niveauet. Det er derfor nødvendigt at flytte fragt fra lastbil til jernbane, effektivisere brugen af personbiler og fremme mere miljøvenlige og effektive former for transport.
- Satse på udviklingen af nye og vedvarende energiteknologier:  
Det er et ambitiøst mål at øge bidraget fra vedvarende energi til energibalancen fra 6% til 12% og øge den vedvarende energis andel af elproduktionen fra 14% til 22% frem til 2010. Med de nuværende vilkår vil det ikke kunne realiseres. Kun finansielle instrumenter kan understøtte et så ambitiøst mål. Det foreslås at undersøge mulighed en for at lade de rentable energikilder (olie, kul, naturgas, kernekraft) finansiere udviklingen af den vedvarende energi.
- Opretholde en relativ autonomi:  
Bidraget fra kernekraften på mellemlangt sigt bør analyseres i lyset problemerne med affaldshåndtering, mulighederne i forhold til global opvarmning, forsyningssikkerhed og bæredygtig udvikling samt flertallet af medlemslandenes beslutning om af fravælge kernekraften. Uanset konklusionerne bør forskning i affaldshåndtering fortsættes.
- Fælles løsninger til fælles problemer:  
Behovet for bedre sammenhæng må føre til en hurtigere skabelse af det indre marked, undersøgelse af hvordan Europas strategiske oliereserver kan styrkes og overvejelser om at udvide reserverne til også at omfatte naturgas. Den fælles løsning skulle også lægge vægt på en mere ensartet beskatning inden for energiområdet med henblik på at vende forbruget mod mere miljøvenlige energikilder. Endeligt skal en fælles løsning styrke og diversificere energiforsyningerne.

#### 4. Høring

Grønbogen har været udsendt i høring til 57 interessenter. Der er i alt indkommet 13 høringssvar. De centrale synspunkter fra høringssvarene er resumeret nedenfor.

De afgivne høringssvar er generelt positive overfor grønbogen og hilser den tværgående analyse af energiområdet velkommen.

#### *Energimiljørådet.*

Deler grøn bogens vurdering af at der er behov for nye initiativer hvis EU skal opfylde sit reduktionsmål for drivhusgasser, og at der er brug for en kraftig indsats på efterspørgselssiden, herunder øget satsning på besparelser også for transport og energieffektivisering.

En koordineret energipolitik bør desuden rumme en plan for hvordan strategierne implementeres og der bør opstilles konkrete mål, f.eks. 0-vækst i energiforbruget om 5 år. Rådet fremhæver grønbogens anbefaling af økonomiske styringsmidler og peger på mulighederne for effektivisering ved større grad af samproduktion af el og varme samt på at en opnåelse af målet om 12 % andel af VE i 2010 vil kræve nogle kraftfulde virkemidler.

Energimiljørådet anbefaler at Danmark så kraftigt som overhovedet muligt anbefaler at spørgsmålet om A-kraft tages af EU's dagsorden. En A-kraftdebat ville kunne spærre for de perspektivrige forslag i grønbogen.

#### *Det Økologiske Råd:*

Finder det væsentligt at fastlægge strategier for den fremtidige energiforsyning i EU. Afhængigheden af importerede brændsler skal reduceres ved at sænke efterspørgslen, styrke de vedvarende energikilder, forbedre integrationen mellem energikilder samt at gennemføre en energi- og miljøøkonomisk optimering af strukturen i EU's energisektor.

Det Økologiske Råd peger særligt på følgende styringsmidler:

- fælles minimumskrav til energibeskatning,
- videre arbejde med kvotehandel for CO<sub>2</sub>-emissioner samt
- forskning og udvikling målrettes mod energibesparelser, udvikling af vedvarende teknologi og udvikling af integrationsteknologi.

#### *NOAH-Trafik.*

Finder at Kommissionens analyse af fremtidig olieforbrug bygger på et katastrofalt fejlskøn og henviser til kilder der mener at olien vil være opbrugt i 2020-30. For at undgå store sociale konsekvenser af dette skal forståelsen for forbrugsbegrænsninger fremmes og markante prisstigninger på energi (f.eks. gennem fælles høje CO<sub>2</sub>-afgifter) vil være nødvendige, så der kan frembringes et provenu der kan danne basis for udviklingen af alternative brændstoffer. Endvidere skal der udbygges med kollektiv trafik og det samlede trafikarbejde skal reduceres ved planlægning og adfærdændringer. Indførelse af konkurrence i den offentlige sektor og den kollektive trafik afvises som visionsløse politikeres forsøg på at skyde ansvaret fra sig.

NOAH deler ikke Kommissionens prioritering af anvendelsen af biobrændsler. Jorden skal anvendes til fremstilling af fødevarer og dyrkningen af biomasse kan give andre miljøproblemer. Kun solenergien opfylder alle de krav der stilles til fremtidens drivmiddel.

EU's krav om reduktion af CO<sub>2</sub>-udledningen med 8 % skal forøges markant.

#### *Organisationen for Vedvarende Energi (OVE):*

OVE er enige i grønbogens forslag om øget indsats for energibesparelser, vedvarende energi, biobrændsler til transport og øget brug af jernbaner fremfor vejtrafik. Afgifter er et godt virkemiddel, men da det er svært at opnå enighed herom bør der åbnes for koordinering af afgifter mellem grupper af EU-lande.

OVE nævner at det indre marked for energi kan føre til øget forbrug og dermed reduceret forsyningsikkerhed. Grønbogen kritiseres for i analysen ikke at tage hensyn til EU's egne planer for vedvarende energi, energibesparelser og kraftvarme

EU-landenes rolle på verdensplan som udviklere af ny energiteknologi fremhæves. Det er dog ikke forskning i nye reaktortyper der skal sættes på. For a-kraft må forskningen koncentreres om affaldsbortskaffelse og afvikling. Kulforbruget bør helt udfases.

#### *Danmarks Rederiforening:*

Danmarks Rederiforening anfører at skatter på energi i forbindelse med transport på regional basis vil forringe dansk skibsfarts konkurrenceevne. 95% af danske rederiers indtjening kommer fra sejlads der ikke inkluderer Danmark.

#### *Mærsk Olie og Gas AS:*

EU-traktaten giver tilstrækkelige beføjelser til at Kommissionen, i samarbejde med medlemslandene, kan skabe rammerne for et frit energimarked hvor energikilder kan optimeres og effektiv konkurrence opnås. Kommissionen skal derfor ikke have yderligere beføjelser til at koordinere energipolitikken for medlemslandene. Tilsvarende har medlemslandene og Kommissionen allerede de beføjelser der er nødvendige for at fortsætte diskussionen med energiforsyningslande udenfor EU, så der kan skabes de rette rammer for investeringer i efterforskning og produktion såvel som transport og transitsystemer til EU landene.

Finansiering af investeringer i vedvarende energi ved forøget afgiftspålæggelse af den eksisterende energisektor vil modvirke identifikationen af yderligere reserver.

#### *Elkraft System:*

Elkraft System finder at de analyserede problemstillinger er vigtige, men efterlyser bl.a. en analyse af opretholdelsen af en tilstrækkelig el- og varmeproduktionskapacitet og herunder de tekniske udfordringer i forbindelse med udbygningen med vindkraft. Da nye elproduktionsanlæg hovedsageligt vil være gasbaserede må også den større afhængighed af naturgas analyseres. Endvidere må muligheden for at sikre den ønskede VE-udbygning ved VE-beviser undersøges.

Grønbogens analyse af besparelsesmuligheder er fokuseret på transport og bygningernes forbrug af især varme og airconditioning. Der mangler fokus på mulighederne for elbesparelser i både husholdninger, service og industri.

#### *Danske Energiselskabers forening (DEF):*

DEF finder at den danske regering bør arbejde for at der etableres et traktatmæssigt grundlag for at kunne føre en fælles energipolitik. Den skal dog ikke kunne føre til en energipolitik som begrænser spredningen af forsyningerne – tværtimod. Grønbogen fokuserer meget på brændselsdelen af forsyningssikkerheden, men det er lige så vigtigt for forsyningssikkerheden at den tilstrækkelige kapacitet til produktion og transport er til stede.

Omsættelige CO<sub>2</sub>-udledningstilladelser og VE-beviser kan ud fra en helhedsbetragtning vise sig overlegne som styringsmidler i forhold til afgifter. Internationale løsninger er bedst og bør findes mindst på EU-niveau.

Formålet med det indre energimarked er at lavere priser skal komme det europæiske erhvervsliv til gode med lave priser og forbedret konkurrenceevne. DEF hilser Kommissionens planer om ændringer af direktiverne om det indre energimarked velkommen. De kan bidrage til nødvendig åbning af gasmarkedet. DEF opfordrer regeringen til at støtte Kommissionens planer om at fremme kraftvarmekonceptet.

#### *DONG Naturgas A/S:*

DONG Naturgas vurderer at gasindustrien også i en situation med øget import vil være i stand til at sikre gasforsyningerne til EU. DONG Naturgas finder at forsyningssikkerheden bedst varetages på nationalt plan og at grøn bogens analyser ikke underbygger at Kommissionen skulle påtage sig en yderligere styrende og koordinerende rolle i energipolitikken. Kommissionen har en rolle i forhold til at sikre de politiske relationer til leverandørlandene, men forsynings- og investeringsaftaler indgås mest effektivt på virksomhedsniveau. En del forhold taler imod etablering af strategiske gaslagre som er meget omkostningsfulde.

Energiskatter er anvendelige til at styre forbruget mod de mest forurenende brændsler, men det kræver at skatterne tager højde for miljøvirkningen. Skatterne vil dog forringe konkurrenceevnen. Støtte til VE skal foregå via incitamentsregulerende midler, f.eks. CO<sub>2</sub>-relaterede afgifter.

Det kan være en ide at oprette et Europæisk Forum for Forsyningssikkerhed som kunne sikre aktiv inddragelse af samtlige aktører i udarbejdelsen af langsigtede strategier.

### **5. Gældende dansk ret**

Grønbogen er ikke en retsakt.

### **6. Konsekvenser for Danmark**

Grønbogen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark

### **7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg**

Grønbogen om energiforsyningssikkerhed blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmødet (energi) den 14. maj 2001, jf. aktuelt samlenotat af 30. april 2001, s. 2, som fremsendtes til udvalget den 2. maj 2001.